

Utdannings- og forskningskomiteen

Fellesorganisasjonen (FO)
Mariboegate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Deres referanse:
Vår referanse: 25/00010-239
Vår dato: 22.10.2025

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

fo.no

FOs innspill til statsbudsjett 2026 - Utdanning og forskningskomiteen

FO vil kommentere på følgende kapitler:

- Programkategori 07.20 Grunnopplæringen
- Programkategori 07.30 Barnehager
- Programkategori 07.60 Høyere utdanning og forskning

Programkategori 07.20 Grunnopplæringen

FO etterlyser også i årets budsjett en større satsning knytta til det psykososiale læringsmiljøet i skolen. Barnehage og skole er våre viktigste arenaer for forebygging og har en avgjørende rolle i å fange opp barn som av ulike grunner sliter og i å sette inn tiltak tidligst mulig. Regjeringen har i Meld. St. 28 (2024–2025) Tro på framtida – uansett bakgrunn (oppvekstmeldinga) uttrykt ambisjoner om å styrke laget rundt barn og unge og gi kommunene bedre handlingsrom. Dette er positivt, men må følges opp med konkrete tiltak og ressurser.

Utfordringsbildet er tydelig:

Ungdata 2025 viser at skoletrivselen ikke har økt etter flere år med negativ utvikling, mobbetallene er fortsatt høye, og skolefraværet øker. NTNU Samfunnsforskning viser at mobbing svekker hele læringsmiljøet – ikke bare for de som utsettes direkte. På skoler med mye mobbing er trivsel, motivasjon og læringskultur betydelig svakere. Det er avgjørende at skolene kan gripe inn tidlig. Dette er et kommunalt ansvar – og dermed avhengig av kommunenes økonomi og kapasitet.

Skolemiljøteam

FO er positiv til at regjeringa viderefører 45 millioner kroner til tilskuddsordningen for skolemiljøteam. Dette er et viktig tiltak, men altfor lite.

- For det første mener vi at alle skoler burde ha et slikt skolemiljøteam som kunne ha jobbet med forebygging og med tidlig innsats.
- For det andre – så er summen for liten. I flg budsjettforslaget så er det stor interesse blant kommunene. For eksempel kom det i 2025 inn 168 søknader hvor bare 40 kommuner fikk tilskudd. Det viser at behovet er vesentlig større enn tilbudet

- Ordningen er også lite forutsigbar: Det er uklart hvor lenge midlene varer, hvem som omfattes og hvilke kriterier som gjelder.

Forebygging og trygghet

Regjeringen foreslår 80 millioner til beredskapsteam mot vold og trusler. FO mener dette er bra, men er ikke først og fremst et forebyggende tiltak. Særlig fordi vi vet at samtidig så varsler mange skoler at de må avvikle miljøterapeutstillinger som følge av presset kommuneøkonomi. Dette svekker innsatsen der behovet er størst.

Skolefritidsordningen (SFO)

FO støtter regjeringas forslag om rett til 12 timer gratis SFO (Prop. 160 L, 2024–2025). For å sikre kvalitet, må det samtidig satses på utdanning og kompetanseheving for SFO-ansatte.

Kompetanse og laget rundt eleven

FO er fornøyd med at ansatte i barnehage, SFO og skole fra 2026 får samme mulighet til videreutdanning som lærere. Dette støtter ambisjonen i St.meld. nr. 34 om å styrke laget rundt eleven.

For å realisere samfunnsoppdraget i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2023–2032, må det satses på forskning og utvikling av tverrfaglige modeller der sosialfaglig kompetanse inngår.

FO anbefaler:

- Øk bevilgningene til tiltak som styrker det psykososiale læringsmiljøet i skolen.
- Utvid ordningen med skolemiljøteam slik at alle skoler omfattes.
- Bevilg midler til forskning og utprøving av modeller for tverrfaglig samarbeid, inkludert miljøterapeuter med sosialfaglig kompetanse.

Programkategori 07.30 Barnehager

Forskning viser at tidlig innsats i barnehagealder har stor effekt for å utjevne forskjeller. FO støtter derfor regjeringas forslag om å videreføre makspris på 1200 kroner og ordninger som reduserer foreldrebetaling og gir gratis kjernetid. Dette må imidlertid ikke gå på bekostning av kompetanse og kvalitet.

Det er bekymringsfullt at det mangler 2 702 årsverk for å oppfylle kravet om pedagogtetthet i alle barnehager uten bruk av dispensasjon.

Det er et stykke fram til å nå dette kravet, og en økning med ytterligere 165 studieplasser (totalt til 365) på arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning, er langt fra nok.

Det er derfor viktig å legge til rette for at andre utdanningsgrupper kan kvalifiseres til å jobbe i barnehagene. For eksempel kan en barnevernspedagog ved å ta 60 studiepoeng i barnehage- og småbarnspedagogikk kvalifisere seg for en stilling som barnehagelærer. Det bør legges til rette for at dette kan være noe den foreslåtte tilskuddsordninga for ansatte i barnehage og skole kan brukes til.

Vi mener også at barnehagene trenger ansatte med supplerende kompetanse. Barn med særskilte behov, minoritetsspråklige barn og barn i sårbare situasjoner krever tverrfaglig innsats og samarbeid med andre tjenester.

Barnevernspedagoger og vernepleiere har sosialfaglig kompetanse som utfyller barnehagelærernes pedagogiske rolle og styrker det psykososiale miljøet i barnehagen.

FO anbefaler:

- Sats på tverrfaglighet i barnehagen – ansett barnevernspedagoger og vernepleiere som en del av det faglige laget.

Programkategori 07.60 Høyere utdanning og forskning

FO har gjennom flere år etterlyst flere studieplasser i vernepleie. FOs kartlegging av kompetanse i kommunale tjenester til personer med utviklingshemming viste behov for 20 000 nye vernepleiere i disse tjenestene. Det innebærer at studiekapasiteten på vernepleie må styrkes betraktelig og vi er skuffet over at det i budsjettet ikke settes av midler til nye studieplasser.

Vi etterlyser også et større engasjement knytta til profesjonsutdanningene FO representerer, og utfordringene disse utdanningene står overfor. Det er særlig knytta til praksisdelen av utdanningene hvor det mangler stimuleringstiltak som sørger for at relevante praksissteder tar imot studenter.

FO anbefaler

- Øk studiekapasiteten for vernepleierutdanningen
- Sett av midler til styrking av praksisdelen av utdanningene vi representerer.

Med vennlig hilsen

Marianne Solberg
Forbundsleder

Inger Karseth
Seniorrådgiver